

**СУЧАСНА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ПРАКТИКА
ЗДІЙСНЕННЯ ФУНКЦІЙ ДИПЛОМАТИЧНИХ
ПРЕДСТАВНИЦТВ**

Кушніренко Є. Г.

*здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 293 – Міжнародне право
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Однією з характерних тенденцій розвитку міжнародного права другої половини 20 ст. раптовий розвиток, ускладнення та інституціоналізація системи дипломатичних відносин зумовили високу інтенсивність кодифікації норм у цій сфері міжнародного публічного права. Багатоплановість міждержавного співробітництва в різних нормативно-правових сферах, у якому іноземні дипломатичні установи виступали посередниками, зумовила необхідність нормативного закріплення на міжнародно-правовому рівні основних функцій посольств і державних представництв. У ст. 3. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. [1] численні загальновизнані дипломатичні функції згруповані в кілька основних груп [2, с. 3, 171]. Проте з початку 21 ст. у відповідній міжнародно-правовій практиці дедалі чіткіше стала вимальовуватися тенденція корегування не лише відносної ролі окремих дипломатичних функцій, а й їх конкретного змісту; об'єктивне обмеження традиційних функцій посольств і представництв та їх переорієнтація; а також дедалі частішого екстраординарного використання посольських каналів [2, с. 170–173]. Це, у свою чергу, призвело до необхідності нового усвідомлення відповідного досвіду держав та більш детального аналізу практики виконання ними функцій дипломатичних представництв.

У тексті Віденської конвенції 1961 р. функцію представництва в ДП віднесено до найважливіших функцій будь-якого дипломатичного представництва (як слушно зазначає проф. К. К. Сандровський, «всі інші впливають із цієї головної функції... [8, с. 112]). А. Сакун підкреслює з цього приводу, що функція державного дипломатичного представництва в сучасному розумінні цього слова зазвичай включає право посла говорити (тобто говорити і діяти) перед державою. влади «від імені та за дорученням» центральних конституційних органів АД [2, с. 179]. Відповідно до змісту цієї функції глава дипломатичного представництва АД представляє її як певну цілісність, як суб'єкт міжнародного права

[6, с. 147], а не конкретна особа в АД (адже посол свого часу вважався *alter ego* свого суверена [8, с. 113]).

Роль функції захисту інтересів АД та її громадян у державному підприємстві в сучасних умовах значно зросла. Одразу слід підкреслити, що функцію захисту інтересів громадян держави за кордоном не слід ототожнювати з правом держави на дипломатичний захист своїх громадян (у цьому контексті можна говорити і про дипломатичний захист як частину міжнародних зобов'язань). держав [3, с. 53]), оскільки функція захисту інтересів регулюється нормами іноземного права, а дипломатичний захист регулюється правом міжнародної відповідальності. Функція захисту інтересів громадян, таким чином, дозволяє запобігти ситуаціям, коли громадянам інших держав на території державного підприємства заподіюється шкода внаслідок міжнародної протиправної поведінки цього державного підприємства, а право держава для захисту дипломатичного представництва своїх громадян за кордоном (яке здійснюється через або від імені дипломатичного представництва Генерального директора, відповідального на території Республіки Польща щодо протестів або запитів на проведення розслідування чи переговорів з метою мирного врегулювання спору), або використання інших засобів мирного врегулювання спору), має на меті відновлення прав громадян держави за кордоном, порушених у Республіці Польща внаслідок практики певних міжнародно-незаконних дій. [10, п. 8, 9 п. п. 27] та гарантувати відповідальність ЮП [10, п. 27]. 6 сторінок 26]. С. А. Федчишин зазначає, що функція захисту інтересів тісно пов'язана з діяльністю посольств щодо оцінки викликів українських громадян [9, с. 98].

У сучасній державній практиці зустрічаються випадки тимчасового захисту посольством або представництвом державної адміністрації на території НР інтересів третьої країни, не представленої в ПР, та її громадян (особливо на прохання цієї третьої країни та за згодою ПР). ПД після офіційного повідомлення (ст. 46 Віденської конвенції 1961 р.) [1, с. 122, 160]), що розглядається або як перший крок до встановлення дипломатичних відносин між ПД та відповідною третьою країною, або як метод, який використовується третьою країною, зацікавленою у відносинах з ПД, щоб заощадити кошти на її утриманні, іноземні зовнішні органи зв'язку.

Керуючи переговорами з урядом ПД, глава дипломатичної місії АД має широкі можливості визнати ініціативи щодо розвитку відносин у відповідних сферах і провести попередні переговори. При безпосередньому здійсненні переговорів сторони повинні керуватися принципом суверенної рівності держав і докладати реальних зусиль для досягнення компромісу, оскільки вирішальними елементами є добра

воля сторін переговорів і узгодження їхніх спільних інтересів [6, с. 152]. На думку Д. Баска, переговори не повинні «залишати шрами на дружніх стосунках» сторін, навіть якщо розбіжності у поглядах сторін неминучі [12, с. 42; 2, с. 198].

Отже, аналіз відповідної доктрини міжнародного права та практики виконання функцій дипломатичних представництв дозволяє зробити наступні висновки: 1) різниця між термінами «офіційна діяльність» і «виконання функцій» дозволяє розширити сферу застосування функції посольств і місій, особливо в завданнях представництва генерального директора в державі (сьогодні призначення посла для особистих відносин поза межами безпосереднього виконання його функцій як члена дипломатичного корпусу) місія також розглядатиме як службова діяльність); 2) з точки зору теорії міжнародного публічного права необхідно чітко розрізняти діяльність посольств і представництв щодо захисту інтересів АД і її громадян на державних підприємствах і діяльність із захисту інтереси АД та її громадян у державних підприємствах. забезпечувати реалізацію права держави на дипломатичний захист своїх громадян за кордоном; 3) з огляду на невичерпний характер того, що визначено у статті 3 Віденської конвенції 1961 року про перелік функцій дипломатичного представництва, воно не стає все більш пов'язаним із конкретним об'єктом діяльності уряду АД, а скоріше його некомерційний (некомерційний) характер. більший сенс.. значення як характеристика певного виду посольської діяльності.

Література:

1. Лора Річі Доусон. Комерційна дипломатія: торговельна політика і право. Навчальний посібник. Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, Центр торговельної політики та права. Львів: Астролябія. 2005. 519 с.

2. Репецький В. М. Дипломатичне і консульське право. Підручник. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Знання. 2006. 372 с.

3. Федчишин С. А. Дипломатичне представництво України за кордоном: сучасні проблеми організації та правового забезпечення: Монографія. за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Н. П. Матюхіної. Харків: «ФІНН». 2011. 264 с.

4. Denza E. Diplomatic Law. A Commentary to the Vienna Convention on Diplomatic Relations. 2-nd edition. Oxford: Clarendon Press. 1998. 444 p.

5. Satow's Guide to Diplomatic Practice. 6-th Edition / Edited by Sir Ivor Roberts. – New York : Oxford University Press, 2009. 730 p.

6. Vienna Convention on Diplomatic Relations. Done at Vienna, on 18 April 1961. United Nations Treaty Series (UNTS). 1965. Vol. 500. No 7310. P. 96–126, 146–161.